**Гоманюк Микола Анатолійович**

*Херсонський державний університет*

# КАХОВСЬКЕ МОРЕ ЧИ ВЕЛИКИЙ ЛУГ? ГРОМАДСЬКЕ СПРИЙНЯТТЯ МЕШКАНЦЯМИ ХЕРСОНСЬКОЇ ГРОМАДИ МАЙБУТНЬОГО КАХОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА

Як мешканці Херсонської міської громади бачать майбутнє Каховського водосховища було з'ясовано під час соціологічного дослідження, проведеного Херсонським обласним відділенням Соціологічної асоціації України на замовлення Фонду громади міста Херсон «Захист» з 20 травня по 1 червня 2025 року. Дослідження представляло собою онлайн-опитування на базі репрезентативної дослідницької онлайн-панелі Херсонської громади. Обсяг вибірки склав 400 респондентів. Вибірка була сформована на основі демографічних показників станом на 1 січня 2022 року. За таких показників похибка дослідження не перевищує 5% з вірогідністю 0,95. У вибірці представлені як херсонці, які зараз знаходяться в громаді, так і ті, хто виїхав з Херсона після 24.02.2022 і перебуває зараз в інших областях України або за кордоном.

Ключові результати дослідження показують, що навіть після двох років з дня підриву Каховської ГЕС і початку Херсонського потопу херсонців продовжують турбувати їх наслідки. Ці питання хвилюють щочетверного херсонця чи херсонку. Причому дещо більше таких серед тих, хто виїхав з громади. Херсонці також вважають, що ще не скоро ми позбавимося від негативних наслідків підриву Каховської ГЕС і Херсонського потопу – 43% стверджують, що на це знадобиться не менше десяти років. Лише 4% опитаних повідомили, що вони вже не відчувають наслідків тієї катастрофи.

Говорячи про перспективи відбудови ГЕС, херсонці кардинально поміняли свою думку ще в 2024 році, коли на зміну ідеї повної відбудови Каховської ГЕС, прийшла ідея створити нові гідротехнічні споруди такими, щоб вже не затоплювати таку велику територію (дивись результати опитування в 2023 році). В 2025 році ця ідея хоча і залишається найпопулярнішою (її підтримує 63% опитаних), спостерігається й зростання (на 4%) кількості тих, хто вважає, що ГЕС взагалі те треба відбудовувати.

Дві ідеї використання нових територій, які утворилися на місці колишнього Каховського водосховища, набрали більше половини прихильників – це створення якогось природньо-заповідного об'єкту (національного парку, заповідника, заказника тощо) (53%) і створення нових гідротехнічних споруд (станцій водозабору, дамб, зрошувальних каналів тощо) (61%). Причому часто одна і та сама людина схвалювала обидва варіанти. Тож замість Каховського моря херсонці воліють бачите радше щось нове, інноваційне і екологічне. Половина опитаних заявила, що в Херсонській області взагалі варто збільшувати кількість та площу об'єктів природо-заповідного фонду на небезпечних для людини територіях – замінованих і постраждалих від затоплення.

86% респондентів хвилює те, що зараз відбувається на дні колишнього Каховського водосховища. І одночасно 80% вважають, що держава/влада не достатньо інформує про питання, пов'язані з наслідками руйнування Каховської ГЕС. Також 81% вважає, що людям не вистачає публічності та відкритості про питання, посвящанні з майбутнім територій, що утворилися внаслідок руйнування Каховської ГЕС.

Повні дані досліджень доступні за посиланнями:

1. Каховське море чи Великий Луг? Два роки по руйнації Каховської ГЕС та Херсонського потопу (травень 2025). https://pochuty.ks.ua/2025/05/31/kahovske-more-chy-velykyj-lug-dva-roky-po-rujnacziyi-kahovskoyi-ges-ta-hersonskogo-potopu/
2. Херсон у майбутньому: що думають херсонці про відновлення міста (жовтень 2023) https://zahyst.ks.ua/wp-content/uploads/2023/10/zvit-vidnovlennya-2-chastyna.pdf